

ЧЕРНІВЕЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ЮРІЯ ФЕДЬКОВИЧА

ГЕОГРАФІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

КАФЕДРА ЕКОНОМІЧНОЇ ГЕОГРАФІЇ ТА ЕКОЛОГІЧНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ

СИЛАБУС
навчальної дисципліни
ГЕОГРАФІЯ ПРП УКРАЇНИ

Вид дисципліни (за компонентом ОП): вибіркова

Освітньо-професійна програма: Менеджмент туристичної індустрії

Спеціальність: 073 Менеджмент

Галузь знань: 07 Управління та адміністрування

Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)

Назва факультету, на якому здійснюється підготовка фахівців за вказаними освітньо-професійними програмами: географічний

Мова навчання: українська

Розробник: професор, доктор географічних наук Руденко Валерій Петрович

Профайл викладача (-ів)

<https://ecogeo.cv.ua/%d1%80%d1%83%d0%b4%d0%b5%d0%bd%d0%ba%d0%be/>

Контактний тел. 0372584854

E-mail: v.rudenko@chnu.edu.ua

Сторінка курсу в Moodle

Консультації: згідно графіку консультацій викладачів кафедри

1. Анотація дисципліни (призначення навчальної дисципліни).

Дисципліна – “Географія ПРП України” дозволяє студентам зрозуміти як теоретичні так і методичні положення про природно-ресурсний потенціал України. А також зрозуміти оцінку запасів природних ресурсів.

2. Мета навчальної дисципліни є: озброїти студентів знаннями основних законів та закономірностей розвитку природно-ресурсного потенціалу України, його економіко-географічної оцінки, аналізу та синтезу.

Основні переваги і доцільність вивчення даної дисципліни слідують із таких освітніх завдань:

- пізнавати, засвоювати та практично використовувати закони і закономірності збалансованого, згармонізованого освоєння, охорони та відтворення природно-ресурсного потенціалу (ПРП) території (акваторії) України на всіх рівнях та етапах його використання людиною і суспільством в цілому;
- управляти адаптацією соціально-економічної структури національного господарського комплексу до можливостей екосистем;
- обґрунтовувати шляхи подолання наявних екологічних катаклізм та будувати екологічно безпечну життєдіяльність.

3. Пререквізити

4. Результати навчання. Формування результатів навчання ґрунтується на визначених освітньо-професійною програмою компетентностях, при врахуванні їх сформованості залежно від освоєних раніше чи суміжно подібних дисциплінах та виконанні завдань з професійної діяльності згідно кваліфікації.

В результаті вивчення дисципліни студенти повинні **знати:**

- ✓ основні закономірності розвитку та розміщення ПРП України;
- ✓ величину та компонентну структуру ПРП;
- ✓ мінерально-ресурсний потенціал України;
- ✓ водно-ресурсний потенціал України;
- ✓ земельно-ресурсний потенціал України;
- ✓ лісо-ресурсний потенціал України;
- ✓ природно-рекреаційний потенціал України;
- ✓ фауністичний потенціал України;
- ✓ функціональну та територіальну структуру ПРП України;
- ✓ сутність природно-ресурсного районування;
- ✓ сучасну та перспективну оцінку ПРПА України;
- ✓ територіальну диференціацію природно-ресурсного потенціалу;
- ✓ методичні, теоретичні та методологічні положення економіко-географічної оцінки ПРП України.

вміти:

- ✓ визначати та характеризувати структуру ПРП України;
- ✓ здійснювати природно-ресурсне картографування;
- ✓ використовувати теоретичні і методичні основи оцінки в практиці раціоналізації природокористування України.

Програмні компетенції

Загальні компетенції: здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях; знання та розуміння області природокористування та ресурсозберігання.

Фахові компетенції: здатність показувати знання і розуміння основних теорій, методів, принципів, технологій і методик в галузі охорони та використання природних ресурсів.

5. Опис навчальної дисципліни

5.1. Загальна інформація

Форма навчання	Рік підготовки	Семестр	Кількість		Кількість годин						Вид підсумкового контролю
			кредитів	годин	лекції	практичні	семінарські	лабораторні	самостійна робота	індивідуальні завдання	
Денна	4-й	7	6	180	30	30	-	-	120	-	іспит
Заочна											

5.2. Дидактична карта навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин												
	денна форма						заочна форма						
	усього	у тому числі					усього	у тому числі					
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
Змістовий модуль 1. Теоретико-методологічні основи географії ПРП території (акваторії)													
Тема 1. (Лекція) Вступ. Предмет, мета, завдання курсу.	5	2	-	-	-	3							
Тема 2. (Лекція) Методологічні основи географії ПРП.	5	2	-	-	-	3							
Тема 3. (Практична робота) Оцінка величини та компонентної структури ПРП України.	8	-	2	-	-	6							
Тема 4. (Лекція) Історія зародження та розвитку вчення про ПРП України.	5	2	-	-	-	3							
Тема 5. (Лекція) Мінеральний потенціал України	5	2	-	-	-	3							
Тема 6. (Практична робота) Еколого-економічна оцінка мінерального потенціалу України.	6	-	2	-	-	4							
Тема 7. (Практична робота) Картографічна оцінка мінерального потенціалу України.	6	-	2	-	-	4							
Тема 8. (Лекція) Водний потенціал України.	5	2	-	-	-	3							
Тема 9. (Практична робота) Оцінка водного потенціалу України.	6	-	2	-	-	4							

Тема 10. (Практична робота) Картографічна оцінка водного потенціалу України.	6	-	2	-	-	4								
Тема 11. (Лекція) Лісовий потенціал України.	5	2	-	-	-	3								
Тема 12. (Практична робота) Еколого-економічна оцінка лісового потенціалу України.	6	-	2	-	-	4								
Тема 13. (Практична робота) Картографічна оцінка лісового потенціалу України.	6	-	2	-	-	4								
Тема 14. (Лекція) Земельний потенціал України.	5	2	-	-	-	3								
Тема 15. (Практична робота) Еколого-економічна оцінка земельного потенціалу України.	6	-	1	-	-	5								
Тема 16. (Лекція) Фауністичний потенціал України.	5	1	-	-	-	4								
Разом за змістовим модулем 1	90	15	15	-	-	60								
Змістовий модуль 2. Конструктивно - географічні та прикладні аспекти оцінки ПРП Укр.														
Тема 17. (Практична робота) Картографічна оцінка земельного потенціалу України.	9	-	4	-	-	5								
Тема 18. (Лекція) Природно-рекреаційний потенціал України.	6	2	-	-	-	4								
Тема 19. (Практична робота) Основні напрями використання оцінки фауністичного потенціалу території.	7	-	2	-	-	5								
Тема 20. (Практична робота) Оцінка фауністичного потенціалу.	7	-	2	-	-	5								
Тема 21. (Практична робота) Природно-рекреаційний потенціал України.	7	-	2	-	-	5								
Тема 22. (Практична робота) Потенціал природно-рекреаційних ресурсів через призму його картографування.	7	-	2	-	-	5								
Тема 23. (Лекція) Картографічне моделювання ПРП України.	7	3	-	-	-	4								
Тема 24. (Лекція) Системно-структурний аналіз.	6	2	-	-	-	4								
Тема 25. (Лекція) Типологія та природно-ресурсне районування України.	6	2	-	-	-	4								
Тема 26. (Лекція) Прогнозування розвитку ПРП України.	6	2	-	-	-	4								
Тема 27. (Лекція) Основні напрями використання результатів оцінки ПРП України.	7	2	-	-	-	5								
Тема 28. (Лекція) Основні напрями раціоналізації природокористування в Україні.	7	2	-	-	-	5								
Тема 29. (Практична робота) Аналіз загальних та специфічних	8	-	3	-	-	5								

особливостей ПРП досліджуваного регіону.													
Разом за змістовим модулем 2	90	15	15	-	-	60							
Усього годин	180	30	30			120							

5.3. Зміст завдань для самостійної роботи

№	Назва теми
1.	Вступ. Предмет, мета, завдання курсу.
2.	Методологічні основи географії ПРП.
3.	Оцінка величини та компонентної структури ПРП України.
4.	Історія зародження та розвитку вчення про ПРП України.
5.	Мінеральний потенціал України
6.	Еколого-економічна оцінка мінерального потенціалу України.
7.	Картографічна оцінка мінерального потенціалу України.
8.	Водний потенціал України.
9.	Оцінка водного потенціалу України.
10.	Картографічна оцінка водного потенціалу України.
11.	Лісовий потенціал України.
12.	Еколого-економічна оцінка лісового потенціалу України.
13.	Картографічна оцінка лісового потенціалу України.
14.	Земельний потенціал України.
15.	Еколого-економічна оцінка земельного потенціалу України.
16.	Фауністичний потенціал України.
17.	Картографічна оцінка земельного потенціалу України.
18.	Природно-рекреаційний потенціал України.

№	Тематика індивідуальних завдань
1.	Критичний аналіз та оцінка праць провідних вчених в галузі географії ПРП України (узагальнюючий реферат).
2.	Економіко-географічна сутність поняття “природно-ресурсний потенціал території (акваторії)”.
3.	Основні ознаки та властивості ПРП території (акваторії).
4.	Основні етапи становлення та розвитку вчення про ПРП території (акваторії).
5.	Внесок в географію ПРП Ю.Д. Дмитрієвського, В.О.Анучина, М.М.Паламарчука, І.О. Горленко, О. Г. Топчієва.
6.	Основні напрямки розвитку зарубіжної географії ПРП території (акваторії).
7.	Предметна сутність географії природно-ресурсного потенціалу території (акваторії).
8.	Специфіка економіко-географічного підходу до раціоналізації природокористування .
9.	Місце та значення географії ПРП території (акваторії) в системі географічних, економічних, екологічних наук.
10.	Основний зміст ретроспективного, сучасного та перспективного аналізу ПРП території (акваторії).'

* ІНДЗ – для змістового модуля, або в цілому для навчальної дисципліни за рішенням кафедри (викладача).

6. Система контролю та оцінювання

Види та форми контролю

Форми поточного контролю при вивченні дисципліни: тестові завдання, виконання практичних робіт, захист ІНДЗ.

Контроль виконаних за бажанням студентів ІНДЗ, як додаткових (необов'язкових для виконання всіма студентами) завдань, здійснюється шляхом оцінювання у процесі усного індивідуального захисту у формі бесіди при поданні викладачу всіх необхідних матеріалів (розробок, тез виступів, рефератів тощо).

Формою підсумкового контролю є іспит, який враховує результати поточного контролю, наявні результати виконання ІНДЗ та результати власне самого екзамену.

Засоби оцінювання

Засоби оцінювання та демонстрування результатів навчання з дисципліни:

- модульні контрольні;
- реферати як форма ІНДЗ;
- виконання практичних робіт;
- студентські презентації та виступи на наукових заходах (при наявності);

Критерії оцінювання результатів навчання з навчальної дисципліни

Головним критерієм успішного освоєння дисципліни є досягнення студентом мінімальних порогових рівнів оцінок за кожним запланованим результатом освоєння навчальної дисципліни

Для оцінювання результатів освоєння дисципліни студентом використовується нижче зазначена числова (рейтингова) шкала.

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ЄКТС	
	Оцінка (бали)	Пояснення за розширеною шкалою
Відмінно	A (90-100)	відмінно
Добре	B (80-89)	дуже добре
	C (70-79)	добре
Задовільно	D (60-69)	задовільно
	E (50-59)	достатньо
Незадовільно	FX (35-49)	(незадовільно) з можливістю повторного складання
	F (1-34)	(незадовільно) з обов'язковим повторним курсом

Підсумкова оцінка (оцінка за іспит) з навчальної дисципліни є сумою рейтингових оцінок (балів), одержаних за окремі оцінювані форми навчальної діяльності та за виконані

ІНДЗ. Максимальна кількість балів (рейтингова оцінка) становить 100 балів і є сумою оцінок, які може отримати студент за два змістовні модулі (модульне тестування та оцінювання виконаних лабораторних робіт) – 60 балів та підсумковий екзаменаційний модуль - 40. Додатково студент може отримати до 30 балів за виконання ІНДЗ. Підсумкова оцінка за іспит виставляється за сумою всіх отриманих балів згідно зазначеної шкали оцінювання.

Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне оцінювання (аудиторна та самостійна робота)														Кількість балів (залікова робота)	Сумарна к-ть балів
Змістовий модуль 1								Змістовий модуль 2							
T3	T6	T7	T9	T 10	T 12	T 13	T 15	T17	T19	T20	T21	T22	T29		
4	4	4	4	4	4	3	3	5	5	5	5	5	5	40	100

T1, T2 ... T7 – теми змістових модулів.

7. Рекомендована література Базова (основна)

Основна література – до змістового модулю 1:

1. Руденко В.П. Географія природно-ресурсного потенціалу України. У 3-х частинах: Підручник - Чернівці: Чернівецький національний університет, 2010. – 552с. (Гриф надано МОН України – лист №1/11 – 3582 від 29.04.2010 р.)
2. Дорогунцов С.І., Муховиков А.М., Хвесик М.А. Оптимізація природокористування: В 5-ти т.: Навч. посібник. Т.1. Природні ресурси: еколого-економічна оцінка. – К.: Кондор, 2004. – 291с.
3. Руденко В.П. Оцінка природно-ресурсного потенціалу України, як основа менеджменту природоохоронної діяльності / В.П. Руденко, С.В. Руденко. – Чернівці: Черн. нац. університет, 2014.- 248 с.
4. Природно-ресурсний потенціал сталого розвитку України. – К.: РВПС України, 1999. – 716с.
5. Руденко В.П., Чернюх О.І. Становлення конструктивно-географічних напрямів раціонального природокористування в Україні у першій половині ХХ ст. – Чернівці: Рута, 2004. – 216 с.
6. Мінеральні ресурси України та світу на 01.01.2004 р./ Держ. ком. прир. ресурс. Укр. Голов. ред. Д.С.Гурський; ред. - уклад. Ю.І.Третьяков. – К., 2005. – 461 с.
7. Бодюк А.В. Фіксальні аспекти економічного природокористування.- Ірпінь, 2014.- 569 с.
8. Коротун І.М., Коротун Л.К., Коротун С.І. Природні ресурси України: Навч. посібник. Рівне, 2000. – 192 с.
9. Методика формування стратегій сталого соціально-економічного розвитку курортно-рекреаційних територій і туристичних центрів / Гулич О.І., Гринів Л.С., Герасимчук Н.М. - Л.: Ін-т регіон. дослідж. НАН України, 2007.- 52 с.
10. Бойко І.Д. Економіка та географія природокористування: конспект лекцій. – Чернівці: ЧНУ, 2007. – 94 с.
11. Садченко О.В. Економіко-географічний підхід до оцінки земельної ренти // Земельні відносини і просторовий розвиток в Україні: Матеріали міжнародної наукової конференції К., 2006. – Ч.2. – С.97-100.
12. Нікітін В.В. Ресурсний потенціал становлення громадянського суспільства в Україні. – Х.: Магістр, 2006. – 247 с.

Література до змістового модулю 2:

13. Руденко В.П., Вацеба В.Я., Соловей Т.В. Природно-ресурсний потенціал природних регіонів України. - Чернівці: Рута, 2001.-268с.

14. Руденко В.П., Трофимчук О.М. Український природно-ресурсний потенціал: Серія оцінкових картосхем. Част.2. - К.: ІДНС, 2000.-186с.

15. Руденко В.П. Український природно-ресурсний потенціал: Серія оцінкових картосхем: Ч.3. – Чернівці: Рута, 2005. -248с. (Модулі 1-3).

16. Руденко В.П. Географія природно-ресурсного потенціалу України: Тестові завдання. – Чернівці: Рута, 2007. – 36 с.

17. Руденко В.П. Географическое разнообразие природно-ресурсного потенциала природных регионов Украины. – Красноярск: КГТЭИ, 2007. – 168 с.

18. Новаковський Л.Я., Шквир М.І. Регіональна земельна політика. - Київ: Урожай, 2006. – 178 с.

19. Сундук А.М. Регіональний вимір економічної безпеки України. – К.: Логос, 2007. – 182 с.

20. Данилишин Б.М., Чернюк Л.Г., Фащевський М.І. Соціально-економічні проблеми розвитку регіонів: методологія і практика / За ред. д.е.н. проф. Б.М.Данилишина. - Черкаси: ЧДТУ, 2006. – 315 с.

21. Третяк А.М., Бабміндра Д.І. Земельні ресурси України та їх використання. – К., 2003. – 216 с.

22. Державна регіональна політика України: особливості та сучасні пріоритети: Монографія / За ред. З.С. Варналія. – К.: НІСД, 2007. – 768 с.

23. Піріашвілі Б.З., Чиркін Б.М., Чукаєва І.К. Перспективний паливно-енергетичний баланс-основа формування енергетичної стратегії України до 2030 року. – К.: Наук. світ, 2008. – 240 с.

Додаткова література:

24. Географія в інформаційному суспільстві: Зб. наук. праць. У 4-х тт. – К.: ВГЛ Обрії, 2008. – Т.І. – 322 с. (НЕ 1.1. – 1.2.).

25. Географія в інформаційному суспільстві: Зб. наук. праць. У 4-х тт. – К.: ВГЛ Обрії, 2008. – Т.ІІ. – 368 с. (НЕ 1.3. – 1.4.).

26. Географія в інформаційному суспільстві: Зб. наук. праць. У 4-х тт. – К.: ВГЛ Обрії, 2008. – Т.ІІІ. – 360 с. (НЕ 1.5. – 1.6.).

27. Географія в інформаційному суспільстві: Зб. наук. праць. У 4-х тт. – К.: ВГЛ Обрії, 2008. – Т.ІV. – 386 с. (НЕ 1.7. – 2.1.).

28. Національний атлас України. – К.: ДНВП “Картографі”, 2007. – 440 с. (НЕ 1.1. – 3.9.).

29. Савич П.Г. Вартісна оцінка земельних ресурсів: теоретичні аспекти та практичне їх втілення (на прикладі банківських установ) // Земел. відносини і просторовий розвиток в Україні: Матер. Міжнар. наук. конф. (м. Київ, 13-14 квітня 2006 р.) У 2-х ч. – К., 2006. – Ч.2. – С. 65-67.

30. Гречановская И.Г., Педько А.И. Рента в регулировании землеиспользования // Зем. відносини: просторовий розвиток в Україні: Матер. міжн. н.-практ. конф. К., 2006. – Ч.2.- С. 93-96.

31. Сааджан И.А. К вопросу оценки природных ресурсов и природно-ресурсных комплексов // Зем. відносини: просторовий розвиток в Україні: Матер. міжн. н.-практ. конф. К., 2006. – Ч.2.- С. 122-123.

32. Мельник Л.Г. Екологічна економіка: Підручник. – Суми: ВТД „Університетська книга”, 2013. – 348с.

33. Маринич О.М., Шищенко П.Г. Фізична географія України: Підручник. – К.: Знання, 2008. – 479с.

34. Програма дій „Порядок денний на ХХІ століття”. – К.: Інтелсфера, 2008. – 360с.